4. Sınıf Fen Bilimleri

1. Ünite

Kavram Haritası

Yer Kabuğu ve Dünya'mızın Hareketleri

kapsar

Kayaçlar ve Madenler

ile ilgilidir

Kayaçlar

- Yer kabuğunu oluşturan, doğal ve sert yapılardır.

Kayaç Çeşitleri

Magmatik (püskürük) | Tortul (katmanlı) | Metamorfik (başkalaşım)

Madenler

- Kayaçların içinde bulunan, ekonomik değeri olan doğal maddelerdir.

Örnek Madenler

Demir | Bakır | Altın

Fosiller

ile ilgilidir

- Geçmişte yaşamış canlıların taşlaşmış kalıntılarıdır.
- Geçmişteki yaşam, çevre ve iklim hakkında bilgi verir.

Fosil Örnekleri

Bitki fosili | Balık fosili | Deniz canlısı fosili

Dünya'nın Dönme ve Dolanma Hareketleri

ile ilgilidir

Dönme Hareketi

- Dünya'nın kendi ekseni etrafında yaptığı harekettir.

→ **Sonucu:** Gece ve gündüz oluşur.

Dolanma Hareketi

- Dünya'nın Güneş'in etrafında yaptığı harekettir.

→ **Sonucu:** Mevsimler oluşur. (İlkbahar, yaz, sonbahar, kış)

İlkbahar | Yaz | Sonbahar | Kış

Bize Ne Sağlar?

Yer kabuğunu ve kaynaklarımızı tanımamızı sağlar.

Geçmişteki yaşam hakkında bilgi edinmemizi sağlar.

Günlük yaşamımızı etkileyen gece-gündüz ve mevsimleri açıklar.

Ünite 1

4. Sınıf Fen Bilimleri
Kavram Haritası

Yer Kabuğu ve Dünya'mızın Hareketleri

kapsar

Kayaçlar ve Madenler

ile ilgilidir

- Yer kabuğunu oluşturan sert kütlelere **kayaç** denir.

- Kayaçların içinde, ekonomik değeri olan maddelere **maden** denir.

Fosiller

ile ilgilidir

- Geçmişte yaşamış canlıların taşlaşmış kalıntılarına **fosil** denir.
- Fosiller, canlıların geçmişteki yaşamları ve yaşadıkları ortam hakkında ipuçları verir.

Dünya'nın Dönme ve Dolanma Hareketleri

ile ilgilidir

Dünya'nın Dönme Hareketi

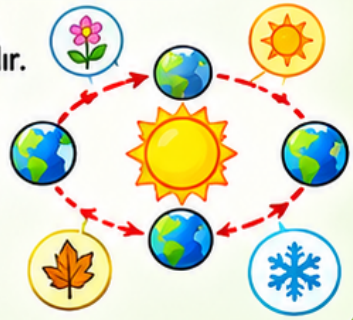
- Dünya'nın kendi ekseni etrafında dönmesidir.
- Yaklaşık 24 saatte tamamlanır.
- Gece ve gündüz oluşur.

Dünya'nın Dolanma Hareketi

- Dünya'nın Güneş'in etrafında dolanmasıdır.
- Yaklaşık 365 günde tamamlanır.
- Mevsimler oluşur.

Kavram Haritası

4. Sınıf Fen Bilimleri

2. Ünite

Besinlerimiz

kapsar

Besin İçerikleri

Besinlerde vücudumuza yararlı çeşitli içerikler bulunur.

- **Karbonhidratlar** → Enerji verir.
- **Proteinler** → Büyüme ve onarımı sağlar.
- **Yağlar** → Enerji verir, vücudu korur.
- **Vitaminler** → Hastalıklara karşı korur.
- **Mineraller** → Kemik ve dişleri güçlendirir.
- **Su** → Yaşam için gereklidir.

Sağlığımız için besinleri bilinçli seçmeli, yeterli ve dengeli tüketmeliyiz.

Besinlerin Tazeliği ve Güvenilirliği

Sağlığımız için besinlerin taze ve güvenilir olması önemlidir.

- Son kullanma tarihini kontrol etmeliyiz.
- Uygun koşullarda (soğuk, serin ve temiz) saklamalıyız.
- Ambalajı bozuk besinleri almamalıyız.
- Görünüş, koku ve tadında bozulma olan besinleri tüketmemeliyiz.

Dengeli Beslenme

Vücudumuzun ihtiyacı olan tüm besin içeriklerinin uygun miktarda alınmasıdır.

- Farklı besin gruplarından yeterli miktarda tüketmeliyiz.
- Öğünlerimizi aksatmamalıyız (kahvaltı, öğle, akşam).
- Aşırı yağlı, şekerli ve tuzlu besinlerden kaçınmalıyız.

Alkol ve Sigaranın Sağlığa Zararları

Alkol ve sigara, vücudumuza ciddi zararlar verir. Bu maddelerden uzak durmalıyız.

- → Solunum yollarına zarar verir.
- → Kalp ve damar sağlığını bozar.
- → Karaciğerin çalışmasını olumsuz etkiler.
- → Hastalanma riskini artırır, bağışıklığı zayıflatır.

Kavram Haritası

4. Sınıf Fen Bilimleri

3. Ünite

Kuvvetin Etkileri

kapsar

Kuvvetin Hareket ve Şekil Değiştirme Etkisi

ile ilgilidir

Kuvvet Nedir?

Cisimlerin hareketini, hareket yönünü, hızını veya şeklini değiştirebilen etkidir.

etkileri vardır

Hareket Etkisi

- Duran cismi harekete geçirir.
- Hareket eden cismi durdurur.
- Cismin yönünü değiştirir.
- Cismin hızını artırır veya azaltır.

Şekil Değiştirme Etkisi

- Cisimlerin şeklini değiştirebilir.
- Esnetebilir, sıkıştırabilir, bükebilir.

Mıknatısların Uyguladığı Kuvvet ve Kutupları

ile ilgilidir

Mıknatıs Nedir?

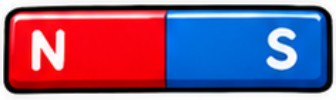
Demir, nikel, kobalt gibi bazı maddeleri çeken, çevresine kuvvet uygulayan maddedir.

Temel Özellikleri

- ✓ Bazı maddeleri çeker.
- ✓ Temas etmeden kuvvet uygular.
- ✓ İki ucu (kutbu) vardır.

Mıknatısın Kutupları

Kuzey kutbu (N) →

← Güney kutbu (S)

Kutuplar Arasındaki Etkileşim

Aynı kutuplar birbirini iter.

Zıt kutuplar birbirini çeker.

Sonuç

- ✓ Kuvvet, cisimlerin hareketini ve şeklini değiştirebilir.
- ✓ Mıknatıslar, kutupları sayesinde cisimlere çekme veya itme kuvveti uygular.

Kavram Haritası

4. Sınıf Fen Bilimleri

4. Ünite

Maddenin Özellikleri

kapsar

Kütle ve Hacim

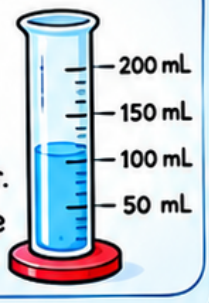
Kütle

- Madde miktarıdır.
- Eşit kollu terazi ile ölçülür.
- Birimi gram (g) ve kilogram (kg)'dır.

Hacim

- Maddenin kapladığı yerdir.
- Dereceli silindir, ölçü kabı gibi araçlarla ölçülür.
- Birimi litre (L) ve mililitre (mL)'dir.

Maddenin Hâlleri

Madde, doğada üç farklı hâlde bulunur.

Katı

- Belirli şekli ve hacmi vardır. (taş, tahta, buz)

Sıvı

- Belirli hacmi vardır, şekli kabına göre değişir. (su, süt, yağ)

Gaz

- Belirli şekli ve hacmi yoktur. Bulunduğu ortama yayılır. (hava, su buharı)

Maddenin Isınması ve Soğuması

Madde ısı alırsa ısınır, ısı verirse soğur ve hâl değiştirir.

Erime (Katı → Sıvı)

Isı alır, katı sıvıya dönüşür.

Donma (Sıvı → Katı)

Isı verir, sıvı katıya dönüşür.

Buharlaşma (Sıvı → Gaz)

Isı alır, sıvı gaza dönüşür.

Yoğuşma (Gaz → Sıvı)

Isı verir, gaz sıvıya dönüşür.

Saf Madde ve Karışım

Saf Madde

- Tek tür maddeden oluşur.
- Her yerinde (bileşiminde) aynıdır.
- Örnek: su, tuz, şeker, demir.

Karışım

- İki veya daha fazla saf maddenin bir araya gelmesiyle oluşur.
- Karışımı oluşturan maddeler özelliklerini korur.
- Örnek: tuzlu su, limonata, hava, toprak.

4. Sınıf Fen Bilimleri

5. Ünite

Aydınlatma ve Ses Teknolojileri

Kavram Haritası

Aydınlatma Teknolojileri

Geçmişten Günümüze Aydınlatma Araçları

Geçmişte

- Ateş
- Yağ lambası
- Mum

Daha Sonra

- Gaz lambası
- Ampul

Günümüzde

- LED lamba
- Tasarruflu aydınlatma

Aydınlatma araçları zamanla daha güvenli, güçlü ve tasarruflu hâle gelmiştir.

Işık Kirliliği ve Etkileri

Işık kirliliği nedir?

Gereğinden fazla, yanlış yerde ve zamanda kullanılan ışığın oluşturduğu olumsuz durumdur.

Etkileri

- Gökyüzü gözlemlerini zorlaştırır.
- Canlıların yaşamını olumsuz etkiler (kuşlar, kaplumbağalar vb.).
- Enerji israfına neden olur.

Ses Teknolojileri

Geçmişten Günümüze Ses Teknolojileri

Geçmişte

- Deniz kabuğu
- Davul
- Boru

Daha Sonra

- Gramofon
- Radyo

Günümüzde

- Kulaklık
- Mikrofon
- Hoparlör

Ses teknolojileri, sesin kaydedilmesi, iletilmesi ve daha geniş kitlelere ulaştırılmasını sağlamıştır.

Ses Kirliliği ve Önlenmesi

Ses kirliliği nedir?

İnsan sağlığını ve yaşam kalitesini olumsuz etkileyen, rahatsız edici ve gereğinden fazla sestir.

Etkileri

- Dikkat dağınıklığı yapar.
- Uyku düzenini bozar.
- Stres ve huzursuzluk oluşturur.

Önlenmesi İçin

- Gereksiz ve yüksek sesten kaçınmalıyız.
- Ses yalıtımı yapmalıyız (pencere, duvar vb.).
- Cihazların sesini uygun seviyede kullanmalıyız.

Neden Önemli?

Aydınlatma ve ses teknolojileri, günlük yaşamımızı kolaylaştırır, iletişimi ve güvenliği artırır.

Ancak, ışık ve ses kirliliğinden korunmak için bilinçli ve sorumlu bir şekilde kullanmalıyız.

Kavram Haritası

4. Sınıf Fen Bilimleri

6. Ünite

İnsan ve Çevre

İnsan, yaşamını sürdürmek için çevreyle etkileşim içindedir. Çevremizi korumak ve geleceğe yaşanabilir bir dünya bırakmak hepimizin sorumluluğudur.

Bilinçli Tüketici

ne yapar?

- İhtiyacını belirler.
- Kaliteli ve dayanıklı ürünleri seçer.
- Gereksiz alışverişten kaçınır.
- Etiket, son kullanma tarihi ve içerik bilgisini kontrol eder.

Doğal Kaynaklarda Tasarruf

nasıl yaparız?

- Suyu idareli kullanırız.
- Elektriği gereksiz yere açık bırakmayız.
- Kağıt, ağaç ve diğer doğal kaynakları verimli kullanırız.

Geri Dönüşüm ve Çevre Bilinci

ne sağlar?

- Atıkların yeniden kullanılmasını sağlar.
- Doğal kaynakları korur.
- Çevre kirliliğini azaltır.
- Daha temiz ve sağlıklı bir çevre sunar.

Sonuç

Bilinçli tüketir, doğal kaynakları tasarruflu kullanır ve atıklarımızı geri dönüştürürsek çevremizi korur, gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakırız.